

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Speculum Monasticum

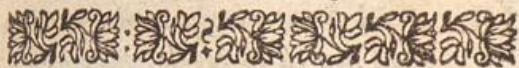
In Quo Totius Religiosæ disciplinæ Casus, Regulæ & difficultates clarè videntur, breviter explicantur & resolvuntur Canone, rationibus & Patrum auctoritatibus

Philippus <a Domina Nostra Septem Dolorum>

Augustæ Vindelicorum, 1688

Cap. II. De obligatione regularium ad votum obedientiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40745

CAPUT II.

De obligatione Regularium ad votum obedientia.

SUMMARIUM.

- I. *Votum obedientia est essentialis & precipuum in religione.*
- II. *Ejus obligatio extenditur solum ad res licitas & honestas,*
- III. *Quid si Superior precipiat solum res temporales pro se aut suis, aut vana & impertinentia.*
- IV. *Non tenetur religiosus obedire precipienti actus mere internos.*
- V. *Tenetur obedire in licitis etiam dubiis.*
- VI. *Non tenetur obedire ad id quod scit suum Superiorem velle, nisi manifestetur.*
- VII. *Nec ad ea quae Pralatus proponit sub consilio*
- VIII *Benè tamen preceptis quomodocumque intimatis quae aliquo modo continentur in regula*

A 5

IX.

- IX. *Quid si Superior precipiat jejunium quod non est in regula.*
- X. *An ad austeritates quae sunt omnino supra regulam.*
- XI. *An ad pœnitentiam impositam ex delicti suspitione.*
- XII. *An ad commorandum in loco aëris intemperie laboranti.*
- XIII. *An precipienti ut aliquod officium accipiat.*
- XIV. *Quid precipienti tempore pestis pro infirmorum servitio, etiam si imminet mortis periculum.*
- XV. *Quid quando duo prelati contraria precipiunt.*
- XVI. *An religiosi hospites & peregrini teneantur praeceptis Provinciae aut Conventus.*
- XVII. *Quid si prelati precipit aliquid contra regulam in qua dispensare non potest.*
- XVIII. *An prelati possit compellere subditos ad recipiendam dispensationem regulae, si potest in hoc casu dispensare.*
- XIX. *An valetudinarius teneatur obedire prelati*

prelato in aliqua dispensatione etiam in dubiis.

XX. Quid quando dubium est circa factum in irregularitate.

XXI. Tenetur religiosus obedire ex vi voti obedientie in his quæ concernunt regulam, non tantum prelati sed summo Pontifici & sacre Congregationi.

XXII. Non est contra votum obedientie quod subditi aliquando prelatos corrigant.

XXIII. Præcepta Superiorum obligant inferiores etiam absentes.

XXIV. Non tenetur subditus obedire superiori excommunicato publico.

I. CUM ad substantiam veri religiosi inter præcipuas condiciones requiratur profectio voti obedientie per quod constituatur sub alterius potestate & jurisdictione. Innocent. III. in cap. cum ad monast. Vasquez. 1. 2. disp. 165. cap. 4. dicendum votum obedientie non solum esse essentielle religioni, sed præcipuum inter tria vota; quia per illud offertur Deo propria voluntas quæ est potior quàm corpus, quod offertur per castitatem, & exteriora bona, quæ Deo offeruntur per paupertatem,

tem, & quia obedientia sub se continet alia duo ut ait *D. Thomas. 2. 2. quest. 186. art. 8. & quest. 104. art. 3* ideo ab obedientia inchoandum duximus & dicimus.

II. Obligationem voti obedientiae extendi solum ad res licitas & honestas, ita ut si certo constet, rem quae praecipitur esse illicitam aut malam aut contra regulam aut praecipitum alicuius Superioris, nullo pacto tenetur religiosus obedire quamvis adstringatur poenis & censuris; quia nulla lex humana praecise ut humana potest obligare ad peccatum; & quia tenetur solum obedire in his quae sunt materia voti: res autem illicitae non possunt esse materia voti. *D. Thom. Quodlib. 10. art. 10. & 2. 2. quest. 104. art. 5. Lessius. 2. de justit. cap. 41. dub. 9. n. 76.*

III. Hinc non tenetur obedire si superior praecipiat aliquid temporale pro se aut suis, verbi gratia, agere aliqua negotia pro se, consanguineo, aut amico, quia haec non sunt secundum regulam, nec pertinent ad illam. *Hieron. Gratian. in discipl. regul. part. 2. cap. 1. §. 4.* idem dico, si praelatus vana aut impertinentia praecipiat, quae nec explicitè nec implicitè ad regulam pertinent, & ratio est, quia obligatio obedientiae in religiosis consistit solum in voto emisso secundum regulam, & ita quidquid est vanum aut impertinens nulloque modo ad regulam spectans, non cadit sub obligatione. *D. Thom.*

Thom. Quodlib. 10. art. 10. Sanchez lib. 6. in decalog. cap. 2. n. 15.

IV. Nec obligatur obedire præcipienti actus merè internos, v. g. actus fidei, spei, & charitatis, cum Ecclesia de his non iudicet, nisi actus internus esset modus necessarius externi qui præcipitur, v. g. præcipitur ut dicatur Missa pro aliquo, vel recitetur officium, tunc enim internus actus cadit sub eodem præcepto quo externus, & ideo tenetur habere actus interiores attentionis & intentionis, quia sunt modi necessarij actuum extetnorum qui præcipiuntur. *D. Thom. 2. 2. quest. 104. art. 5. Angelus in summa, Verbo obedientia n. 1.*

V. Non solum tenetur subditus obedire in rebus licitis & honestis, sed etiam in dubiis, modo non sint evidenter malæ vel illicitæ. *D. Augustin lib 2. contra Faustum cap. 74. & 75.*

VI. Non tenetur ex vi voti obedientiæ religiosus exequi id quod scit suum Superiorem velle ut faciat, nisi hæc voluntas aliquo præcepto manifestetur, quia non obligatur obedire nisi præceptis, Voluntas autem non manifestata aut intimata non habet vigorem præcepti. *Vasquez 1. 2. disput. 155. in fine Tolet. in sum. tract. de sept. peccat. mort. cap. 15. n. 10.* obedire tamen voluntati Superiorum non intimata est quid perfectissimum, quia sic faciens non solum facit id ad quod tenetur, sed etiam id ad quod non tenetur, & quod tantum cadit sub

sub consilio. *D. Gregorius, lic. 35. moral. cap. 13. D. Thom. in 1. dist. 44. quest. 2. art. 3.*

VI. Non tenetur etiam ad ea quæ Superior proponit sub consilio, quia consilium ad nihil obligat. *Valent. 2. 2. disp. 7. q. 2. Lessius de justit. lib. 2. cap. 46. dub. 4. n. 23.* ea tamen observare magna est obedientiæ perfectio, quam aliqui superobedientiam appellant. *Sanchez lib. 6. in decalog. cap. 1. num. 2.*

VIII. Obligatur ergo solum religiosus ex vi voti obedientiæ præceptis Superiorum quomodocumque intimatis, sive ore tenus, sive scripto, sive alio modo in his, quæ concernunt regulam. *D. Thom. 2. 2. q. 186. art. 9. Azorionom 1. instit. moral. lib. 12. cap. 13. q. 1. Sylvest. verbo religio 6. n. 6. Sanchez lib. 6. in decalog. capite 2. n. 15.* & non tantum in his quæ regulam concernunt, sed in illis quæ in illa continentur implicite, & necessaria sunt ad illius observantiam. quia ad hæc omnia se obligavit per professionem. *Vasquez. 12. disp. 154. cap. 4. Lessius lib. 2. de justit. & jure cap. 41. dub. 9.*

IX. Unde si superior præcipit subdito jejunare die qua non tenetur ex regula, vel aliam corporis afflictionem aut pœnam subire ob delictum commissum vel in cautelam, ne in illud incidat, tunc tenetur obedire, quia hoc totum pertinet & est necessarium ad regulæ observantiam. *Vasquez. 12. disp. 154. cap. 4.*

X. In

X. In his autem quæ sunt omninò supra regulam ut macerare corpus & facere mortificationes extraordinarias non possunt præcipi à prælato nec ad ea tenetur religiosus obedire, quia votum obedientiæ obligat solum ad ea quæ regulam implicite vel explicitè concernunt, *D. Thom. 2. 2. quæst. 104. art. 5. ad. 3.*

XI. Si prælatus imponit aliquam pœnitentiam subito propter delicti suspicionem, quod re vera non commisit, non tenetur subire talem pœnam, quia innocens puniri non debet; in publico autem ratione scandali aliorum tenetur obedire. *Navarr. in sum. cap. 23. Vasquez 1. 2. disp. 174. cap. ult.*

XII. Tenetur religiosus obedire prælato iubenti ut eat ad commorandum in aliquo loco aëris intemperie laboranti: quia hoc est conforme regulæ & necessarium pro conservatione locorum regularium, excipe casum, quo subditus certò sciat Prælatum hoc illi præcipere ex odio solum aut mala contra ipsum voluntate, quia tunc prælatus abutitur sua potestate. *Peyrinis tom. 1. quæst. 1. de obedientia cap. 11.*

XIII. Tenetur etiam religiosus obedire prælato præcipienti ut aliquod officium seu prælaturam intra religionem acceptet, quia hoc est conforme regulæ & potest esse conveniens religioni etiam si dubitet de sua insufficientia. *D. Antonin. 3. arte tit. 16. cap. 1. §. 7. & cap.*

16. Paludan. in 4. dist. 19. q. 2. art. 1. quod si haberet impedimentum, quod prælatus non posset amovere, non teneretur obedire, quia nemo obligatur ad illicitum. *D. Thom. 2. 2. q. 185. art. 2. ad 2.* Iecus est quando dubitat an sit dignus quia in dubiis obedire debet. *Sanchez. lib. 6. in decalog. cap. 3. n. 11.*

XIV. Tempore pestis, vel alterius mali contagiosi, ex quo imminet periculum mortis, tenetur subditus obedire prælato præcipienti ut ministret infirmis religiosis illius loci; non tamen tenetur obedire præcipienti, ut ministret extraneis, nisi in casu quo deessent parochi qui illis ministrarent sacramenta, vel si parochi qui hic essent non sufficerent ad ministrandum. Ratio primæ partis est, quia religiosos sibi præstare mutua ministeria concernit regulam & religionis conservationem, sicut miles tenetur esse & stare in tali loco, etiam cum mortis periculo. Ratio secundæ partis, quia est supra regulam extraneis hoc præstare. Ratio tertiæ partis, quia sunt coadjutores Episcoporum & parochorum in salute proximi procuranda; & ex eadem hac ratione tempore hæresis tenentur religiosi obedire Episcopis præcipientibus ut assistant alicui loco ad defendendum, prædicandum, & disputandum cum periculo vitæ; quia hoc non excedit regulam & sunt coadjutores in salute procuranda, & ad hæc tenentur præsertim mendicantes qui fidelium elemosinis

nis sustentantur. *Rodriguez 3. tom. quest. 31. art. 3. & 4. Sanchez lib. 6. in decalog. cap. 2. ad n. 54. D. Thom. opusculo 18. cap. 14.*

XV. Duobus praelatis contraria praeipientibus non licet obedire minori, neglecto majori, quia potestas minoris subordinata est majori; quod si sint aequalis auctoritatis, parendum est ei, qui ad meliorem finem praecipit, vel qui primo praecipit, vel, caeteris paribus, cui magis placuerit. *Peyrinis tom. 1. quest. 1. de obedientia cap. 7.*

XVI. Religiosi hospites seu peregrini in aliena provincia vel conventu non obligantur specialibus ejus praeceptis, quia sunt tantum posita pro subditis, attendendum tamen est ad Ordinis statuta & consuetudinem ne inde scandalum oriatur. *Suarez tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 8. n. 21. oppositum idem Suarez affirmat de legibus, ita ut obligentur ad illas etiam hospites & peregrini ibid. n. 23. hoc tamen intelligi debet de foro exteriori, quia si hospites & forenses non se conformant habitatoribus, oritur turbatio & scandalum. *Rodriguez tom. 1. q. 68. art. 4. Miranda 2. tom. manual. quest. 29. a. 6.**

XVII. Praelato praecipienti aliquid contra regulam, in quo non possit dispensare, non tenetur ullo modo subditus obedire, quia praelatus non habet dominium supra regulam, nec subditus promisit obedire nisi secundum illam.

B

Tam-

Tamburinus de jure abbat. tom. 3. disput. 4. quest. 3 n. 10. si tamen constet evidenter aut probabiliter, quod possit in illo casu dispensare etiam si adhuc esset aliquod dubium, subditus tenetur credere, quod potest in illo dispensare, & tenetur obedire, & se Superiori præcipienti conformare *Angel verbo religio n. 29. Syl. vesp. verbo religio 6 quest. 6.* idem dicendum, quando dubitat religiosus an ex justa causa prælatus dispenset. *Navarr. in Sum. disput. cap. 13. Lessius 2. de justit. cap. 41. disp. 9. n. 76.* idem dicendum, si præciperet aliquid infra regulam casu, quo non possit in illa dispensare, vel non sit causa sufficiens, ut, si regula juberet, quod habeatur una hora orationis mentalis, & prælatus præciperet, ut esset tantum pro media. *Peyrinis tom. 1 de subdito quest. 1. ante 1. conclus. Tamburinus sup. n. 12.*

XVIII. Prælati possunt compellere subditos ad recipiendum dispensationem ab ipsa factam in regula, constitutionibus &c. casu, quo in illis possint dispensare & subditus causa ad id faciendum, tunc enim dispensatio est justa, licita & honesta, & per consequens materia obedientiæ. *Angel. in summa verbo religio n. 19. Sylvest. cit. Sanchez. 6. in decal. cap. 1. n. 8. Tambur. supra questio. 13.*

XIX. Quando religiosus valetudine aut impedimento probabili dubius est, an teneatur ad officium recitandum, vel ad jejunandum, vel ad carnibus abstinendum &c, tenetur obedire prælati

praelato præcipienti ne officium persolvat, aut
jejuset, aut à carnibus abstineat. *Sotus de Sa-*
crament. membr. 3. q. 2. concl. 1. Salas. 1. 2. q.
11. tract. 8. disp. unica sect. 17. n. 155. imo, ge-
neraliter loquendo, subditi debent & possunt
state determinationibus suorum superiorum in
dubii & scrupulis conscientiam tangentibus:
cum consilio tamen aliquorum patrum, si res
fuerint magni momenti, quia prælati sunt pa-
stores & doctores suorum inferiorum. *Casa-*
rius in compend. privileg. verbo declaratio §.
4. C. r. Miranda in manual. tom. 2. q. 44. art. 1.
XX. Cum verò est dubium circa factum in
irregularitate, ut si dubites, an commiserit ho-
miciidum, tunc jussus à Superiore (non po-
tente ab illa irregularitate absolvere seu di-
spensare) ut celebret, non tenetur obedire,
quia dubius in homicidio judicandus est irre-
gularis. *cap. significasti. cap. ad audientiam de*
homicidio Vasquez 1. 2. disp. 66. c. ult. n. 50.
Layus in clavi regia lib. 1. cap. 13. n. 38. quod
dubium non est multum urgenis, & commu-
nicato cum prudenti superiore, si Superior
dixerit non esse sufficiens fundamentum ad
dubitandum, tunc est deponendum dubium
à standum judicio Superioris. *Vasquez sup.*
Saeberz lib. 6. in decal. cap. 3. n. 22.

XXI. Ex vi voti obedientie religiosi tenen-
tur obedire in his, quæ concernunt regulam
non solum Prælati religionis sed specialiter
Summo Pontifici, quia est supremus omnium
religio-

B. 2

religionum Superior generalis, cui omnes subduntur. *D. Thom.* 2. 2. q. 186. art. 5. ad 3. *Bannez.* 2. 2. q. 11. art. 10. dub. 6. ad finem, idem dicitur de sacra Congregatione Regularium, quia specialiter illa fuit instituta pro omnium regimine regularium à Sixto V. & aliis Pontificibus. *Thomas. de Jesu tract.* 3. de visit. regular. cap. 17. n. 7. unde si prælatus, & Papa contraria præciperent, obediendum est Pontifici, quia omnis jurisdictio prælatorum à Papa derivatur, & est in illo principalis *D. Thom.* in 2. distinct. 44. in expos. litt. *Sanchez lib.* 6. in decal. cap. 1. n. 10. Hinc est, quod Generales Ordinum ex voto obedientiæ remanent subditi Papæ, quia ex eorum electione non dispensatur à voto emisso *Aragon.* 2. 2. q. 88. art. 11. *Valentia.* 2. 2. disp. 10. q. 3. puncto 8. hinc quoque colligitur, quod si Papa præcipiat aliquid, quod sit simpliciter supra regulam, ita ut illam nullo modo concernat, non tenetur religiosus obedire ex vi voti obedientiæ, quia debitum speciale, quod habent religiosi obediendi Papæ, est solum ratione voti regulæ, ac proinde non possunt obligari supra illam, *Lessius de justit. cap.* 41. dub. 9. n. 77. *Sanchez supra cap.* 1. n. 2. Potest tamen Papa eximere quemcumque religiosum ab obedientia inferiorum prælatorum & sibi reservare, quia tunc utitur jure Supremi prælati, licet hoc non possit licite fieri cauta, quia esset in destructionem potius quam in ædificationem, *Suarez 4. tom. de relig. tract.* 8. lib. 3. cap. 11. n. 7. & 8.

XXII. Ex vi voti obedientiae non prohibetur, nec est contra obedientiam, quod aliquando subditi suos praelatos corrigant, hoc enim possunt, & quandoque id facere debent juxta illud *Math. 18. & Luc. 17. si peccaverit in te frater tuus corripe illum.* quod comprehendit subditos & praelatos. *Valentia tom. 3. disp. 3. q. 10. puncto 4. Rodriguez tom. 2. quest. regular. q. 3. art. 2.* Corrigi tamen debent a personis gravioribus & auctoritatis, leniter, humiliter, & reverenter. *D. Thom. 2. 2. q. 33. art. 4. Paulus 1. ad Timotheum 5. Seniore[m] ne increpaveris sed obsecra ut patrem.* *Valentia & Rodriguez sup.*

XXIII. Praecepta superiorum regularium, si habent adjunctas censuras, ligant inferiores, licet existant extra monasteria & provincias; quia praelati religiosorum non habent territorium divisum, sed eorum jurisdictio se habet ad personas subditas secundum se, ubicumque sint ratione voti obedientiae. *Sylvester verbo Excommunicatio 2. n. 15.* ubi refert aliquos Doctores dicentes totum mundum esse territorium pralatorum regularium. *Corneio tom. 2. in 3. part. D. Thom. tract. 5. de censur. disp. 6. dub. 2.*

XXIV. Non tenetur subditus obedire suo Superiori excommunicato publico & non tolerato, quia tunc caret jurisdictione circa subditos: imo nec licite potest ei obedire, quia

hoc esset in illo recognoscere jurisdictionem, quam non habet, & cum illo communicare, quod non licet *Cornejo tom. 2. in 3. parte, disput. 10. de excommunicatione §. 5. dub. 1. Suarez tom. 5. de censuris, disp. 15. sect. 7.*

CAPUT III.

De obligatione Regularium obediendi Dominis Episcopis.

SUMMARIUM.

- I. Regulares Episcopis obedire ex voto obedientia non tenentur.
- II. Obedire eis tenentur quoad ecclesiasticam disciplinam & illos honorare & revereri.
- III. Obedire tenentur Episcopis in quibusdam constitutionibus synodalibus.
- IV. Obedire tenentur in multis casibus adductis.
- V. Obedire tenentur in causis fidei.
- VI. Subijciuntur Episcopis in erectione monasterij.
- VII. Quenam dicantur observantia regulares.